

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Полина Валентинова Цончева, член на научно жури по процедура за придобиване на образователна и научна степен „доктор“

в научна област: 2. Хуманитарни науки,

професионално направление: 2.1. Филология,

научна специалност: Литература на народите на Европа, Америка, Африка, Азия и Австралия (Арабско литературознание),

Катедра по арабистика и семитология, ФКНФ,

Софийски университет „Св. Климент Охридски“

Дисертационен труд на тема:

ИДЕНТИЧНОСТ И ОТЧУЖДЕНИЕ В ТВОРЧЕСТВОТО НА ГАСАН КАНАФАНИ

Автор: Хайри Хасан Хамдан – докторант

Научен ръководител: проф. дфн Баян Райханова

Със Заповед № РД-38-81/09.02.2023 г. на Ректора на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ съм определена за член на научното жури по обявената процедура за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ на докторанта в задочна форма на обучение към Катедрата по арабистика и семитология във Факултета по класически и нови филологии Хайри Хасан Хамдан.

1. Данни за процедурата, дисертацията и автореферата

Дисертационният труд на тема „Идентичност и отчуждение в творчеството на Гасан Канафани“, разработен под научното ръководство на проф. дфн Баян Райханова е обсъден и предложен за публична защита на заседание на Катедрата по арабистика и семитология през януари 2023 г.

Темата на изследването е дисертабилна и значима. Дисертационният труд е в обем от 239 страници и се състои от увод, четири глави, заключение, приложение, цитирана литература и благодарности. В цитираната литература са посочени общо 122 източника, от които 82 на арабски, 28 на български и 12 на английски език.

Обектът, целта, задачите, предмета и поставените хипотези отговарят по своя обхват и характер на изискванията към подобно изследване.

По същество дисертационният труд представя драматичните събития в житейския път на Гасан Канафани – едно „явление в палестинската литература“

(както отбелязва докторантът), предпоставили разнопосочните му творчески и личностни търсения (изявява се като журналист, писател, художник, политически лидер, автор е на изследвания в областта на литературата и т.н.). Всички тези търсения намират израз в разнообразното художествено наследство, което за краткия си житейски път оставя след себе си Канафани.

Безспорна е актуалността на темата, с фокус върху ключовите за личността на твореца Канафани понятия *идентичност* и *отчуждение*, особено в светлината на глобализиращия се свят. Дисертантът е извел използваната за целите на изследването методология (стр. 15, дисертационен труд), която комбинира релевантни научни подходи. Артикулирани са и двете хипотези, които са подложени на верификация в настоящия труд, направен е необходимият пълен преглед на научната разработеност на проблема и оценка на приносните за изследването моменти.

Изложението в четирите глави е добре балансирано. Поместеното във всяка от тях е разпределено в подточки – в шест подточки в първа, втора и трета глава, и пет подточки в четвърта глава. Удачно изведени в края на всяка от главите са основните заключения.

Приложението е важна част от представения дисертационен труд. То съдържа превод на разказа „Смъртта на легло №12“, дело на дисертанта, копие на писмото на Денис Джонсън-Дейвис, публикувано в списание „Гласове“ (Кайро, 1963), копия на репродукции на картини на писателя от ранния му творчески период.

Авторефератът се състои от 31 стр., съдържа необходимите елементи и по своето съдържание и форма отговаря на всички формални изисквания. Отразва релевантно структурата и съдържанието на дисертационния труд. Коректно се посочват заключенията, до които дисертантът достига в своето изследване. В автореферата, съгласно изискванията, са изброени и приносните моменти.

2. Оценка на резултатите и приносите в дисертационния труд

На стр. 29 и 30 от Автореферата коректно и точно са отразени приносите на дисертационния труд, цитирани по-долу:

1. „...първо и единствено по рода си пълномасщабно изследване върху проблемите на идентичността и отчуждението в творчеството на Гассан Канафани. То допълва и уплътнява корпуса от литературоведски разработки в световен мащаб, посветени на творчество на известния палестински писател, но и надхвърля усилията на всеки един от досегашните изследователи, като за първи път са представени на

едно място най-значимите творби на Канафани в жанровото им многообразие, включващо разкази, романи и пиеси.

2. За първи път феноменът „Гассан Канафани“ се изследва въз основа на сравнителния анализ, включващ три различни нива: персоналният психологически профил на писателя, активната му обществено-политическата дейност, както и белетристиката. Именно взаимодействието между изброените три сфери формират цялостния образ на твореца в индивидуален, национален и международен план.

3. За първи път са анализирани произведения на Гассан Канафани, както и на редица български писатели като Емилиян Станев, Константин Константинов и Георги Господинов в сравнително-типологически аспект в контекста на отчуждението и идентичността – основни теми на академичния труд. Въпреки езиковите и стилистичните различия в творбите на тези автори намерените прилики потвърждават високо хуманните им послания, универсални за различните общества, етноси, държави и региони през ХХ и началото на ХХІ век.

4. За първи път е представен преводът на разказа на Канафани „Смъртта на легло № 12“, направен от автора на дисертацията и включен в приложението. Изборът на тази творба е свързан с факта, че тя не само е репрезентативна за творчеството на писателя, но и нагледно демонстрира неговото хуманно отношение спрямо екзистенциалната тревожност на съвременния арабски човек.“

3. Критични бележки и препоръки

Характерна специфика на стила, която се наблюдава в цялата разработка е вмъкване на цитирани цели пасажии от използваните източници. Естествено е желанието на докторанта да подплати изграждането на тезата с вплитане в текста на откъси от интервюта, лична кореспонденция и др. По мое мнение, би било по-удачно комбинирането на по-кратки цитати с пояснителен авторов текст и анализ. По този начин ще се избегне накъсването на текста, което се наблюдава в момента.

Като цяло трудът е изчистен от лексикални, стилистични, технически и др. несъвършенства, които правеха впечатление в предходните редакции на текста и ощетяваха възприемането на съдържанието. На места се срещат единствено неточности по отношение на използването на пълен и кратък член, главни и малки букви.

4. Публикации

Публикациите на дисертанта по темата на дисертационния труд са четири на брой и са надлежно изброени на стр. 30 и 31 от Автореферата:

1. Хамдан, Хайри. Новите форми на изказ в съвременната арабска литература. Електронно списание Открита литература, 2019.

<https://sites.google.com/site/otkritaliteratura/avtori/hajri-hamdan/hajri-hamdan-novite-formi-na-izkaz>

2. Хамдан, Хайри. Гассан Канафани и световната литература – Едно око не е достатъчно. Електронно списание Ал-Мусаккаф, бр. 5490, 09.09. 2021.

<https://www.almothaqaf.com/b/readings-5/958088>

3. Хамдан, Хайри. Литературните и културните последствия, породени от съвременните арабски миграционни вълни – романът „Всичко, което ви остана“. Електронно списание British Arab Cultural Forum, 17.12.2021.

<http://arabicforum.co.uk/?p=3018>

4. Хамдан, Хайри. Принадлежност и отчуждение в творчеството на палестинския писател Гассан Канафани. Списание Societas Classica. Великотърновски университет „Св. св. Кирил и Методий“, 2020, 11 стр. (под печат).

5. Заключение

В структурно отношение дисертационният труд е хармоничен и добре балансиран. Логиката на изследването е последователна. Спазени са всички изисквания за подобен род научни изследвания – с маркиране на обекта и предмета на изследване, поставените цели и конкретни задачи, избраната методология. Безспорна е актуалността на разглеждания проблем. Коректно са формулирани и приносните моменти.

Това ми дава основание да препоръчам на уважаемите членове на Научното жури да присъдят на Хайри Хасан Хамдан образователната и научна степен „доктор“ в научна област: 2. Хуманитарни науки, професионално направление: 2.1. Филология, научна специалност: Литература на народите на Европа, Америка, Африка, Азия и Австралия (Арабско литературознание) за разработения под научното ръководство на проф. дфн Баян Айтмухаметовна Райханова дисертационен труд на тема „Идентичност и отчуждение в творчеството на Гассан Канафани“.

17.01.2023 г.

.....
доц. д-р Полина Цончева

ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“